

Reeks Welk Europa? (c)
Nummer 46

Welk maatschappijproject leidt tot welk politiek project voor Europa?

Verkenning van de relatie tussen beide concepten

Robert Verschooten
voorzitter ESIC vzw

die in eigen naam schrijft

30 juli 2012

Met steun van de Provincie Antwerpen

Opgedragen aan hen die begaan zijn
met een dynamisch,
pluralistisch,
democratisch en federaal Europa

Europees Studie- en Informatiecentrum (ESIC) vzw
Ryckmansstraat 5, 2020 Antwerpen
esic@telenet.be
www.europadebat.be

Copyright (2012) ESIC vzw - citeren mag mits bronvermelding

Welk maatschappijproject leidt tot welk politiek project voor Europa?

Inhoudstafel

Inleidende bedenkingen

Hoofdstuk 1 Welk maatschappijproject voor Europa?

- 1.1 Maatschappelijke uitdagingen
 - 1.1.1 Groei en welvaart in de EU en/of eurozone
 - 1.1.2 Harmonische samenleving
 - 1.1.3 Deugdelijk bestuur
 - 1.1.4 Vergrijzing
 - 1.1.5 Multiculturele en multiraciale maatschappij
 - 1.1.6 Globalisering
 - 1.1.7 De concentratie van behoeften
- 1.2 Verwachte maatschappelijke ontwikkelingen
 - 1.2.1 Collectieve sfeer
 - 1.2.1.1 Welke bedreigende ontwikkelingen?
 - 1.2.1.2 Welke remedies?
 - 1.2.2 Individuele sfeer
 - 1.2.2.1 Welke negatieve ontwikkelingen?
 - 1.2.2.2 Wat wenst het individu?
- 1.3 Welk maatschappijmodel voor Europa?
 - 1.3.1 Context van het maatschappijmodel voor Europa
 - 1.3.2 Welk model voor de Europese federalisten?

Hoofdstuk 2 Welk politiek model voor Europa?

- 2.1 Welke politieke uitdagingen voor Europa?
- 2.2 Hoe besturen?
- 2.3 Welke verbeteringen aan het democratisch systeem?
 - 2.3.1 Primaire noden
 - 2.3.2 Afgeleide noden
 - 2.3.3 Federalistische voorstellen

Voorlopige conclusies

Gebruikte letterwoorden

ceo	chief executive officer
dg	directeur-generaal
nvdr	nota van de redactie
rvb	raad van bestuur
sg	secretaris-generaal
vz	voorzitter

Welk maatschappijproject leidt tot welk politiek project voor Europa?

‘Europa moet mee evolueren, zo niet verdwijnt het in de marge’

Inleidende bedenkingen

Bij het formuleren van een project moet een *logische volgorde* in acht worden genomen. Zo ook bij een poging tot definiëring van het Europese project. Namelijk door eerst het politieke project voor Europa te omschrijven alvorens het maatschappijproject aan te pakken. Meestal wordt een politiek project meteen geformuleerd, zonder aandacht voor de maatschappelijke context. Het is dan niet verwonderlijk dat zulk een politieke project blijft steken in onproductieve veralgemeningen die steunen op losse grond.

Volgens de auteur zouden de Europese federalisten zich, *in die volgorde*, moeten buigen over volgende complementaire domeinen:

- (1) Welke gedeelde opvattingen in de UEF?
- (2) Welke interne reorganisatie voor de UEF?
- (3) Welk maatschappijproject voor Europa?
- (4) Welk politiek project voor Europa?

De vele raakvlakken tussen deze vier domeinen liggen voor de hand. *Eén groot logisch kader* dringt zich op. Eens geformuleerd kan dit kader het voorwerp worden van aanpassing aan wijzigende omstandigheden en inzichten.

Welk maatschappijmodel ook wordt geformuleerd, de macro-economische visie en de maatschappijvisie die er mee samengaat, zullen *nooit volledig politiek-neutraal* zijn. Het politieke speelveld mag daarbij niet buiten de analyse blijven.

Als de analyse van de toestand nog tot *een zekere consensus* onder experts kan leiden, dan is zulks niet (of veel minder, nvdr) het geval inzake de remedies, zegt Paul Goldschmidt, directeur m.r Europese Commissie.

Afwijkende inzichten over fundamentele aangelegenheden binnen de UEF moeten kunnen worden beperkt tot *maximum twee stromingen*. Een minderheidsopvatting mag (alleen) intern tot uiting komen. Extern zal uiteraard maar één standpunt gelden, namelijk dat van de meerderheid binnen de UEF.

Hoofdstuk 1

1.0 Welk maatschappijproject voor Europa?

‘De Europese Unie is en zal nog lang ‘een federatie van natie-staten’ blijven, een politiek niet-geïdentificeerd object’, minder dan een federatie, maar méér dan een confederatie’ (Jacques Delors)

De formulering van een nieuw maatschappijproject kan niet zonder *een blik in de toekomst*. Een dergelijk project mag niet alleen steunen op de behoeften van het verleden of het heden, maar moet ook rekening houden met voorspelbare maatschappelijke ontwikkelingen. Deze blik vooruit hoeft niet verder te reiken dan 20 tot 25 jaar.

Het Europese project is een *lange termijnproject*, waarvoor prospectief denken belangrijk is. Wat is een redelijk einddoel voor de Europese maatschappij? Dat einddoel is een richtingwijzer, die waarschuwt wanneer er van het 'logische' stappenplan wordt afgeweken.

Volgens Domenico Rossetti Di Valdalbero, sg UEF-be, 'poogt de mens om te voorzien, te anticiperen en de toekomst te verkennen. Hoe verder de horizon, des te gevaarlijker de oefening wordt als een gevolg van het stijgend aantal onzekerheden. Toch is *anticipatie* een dagelijkse oefening en, op institutioneel vlak, hebben alle organisaties ofwel een werkelijke strategie, of ten minste een planning op middellange termijn.' (L'Echo - 12/04/2012)

Een tegenovergestelde visie wordt ontwikkeld door Jean-Luc Dehaene. Hij stelt: je omschrijft een verre doelstelling, maar je geeft meteen een eerste stap aan om die doelstelling te bereiken. Je omschrijft geen tweede stap omdat je goed weet dat die afhankelijk is van hoe de eerste stap wordt genomen.

1.1 Maatschappelijke uitdagingen

'Het Europese project moet opnieuw de creatie van een open samenleving zijn, die de verbeelding van mensen aanvuurt'
George Soros

Belangrijke vraag: Hoe van een uitdaging een opportuniteit maken?

Doemdenken blijkt voor sommigen een levenshouding. Collectief is doemdenken onverantwoord (optimism is a moral duty, zegt Carl Potter). Hoe kan men nu al weten dat de toekomst slechter wordt? Waarom niet eerst proberen de situatie recht te trekken? Een positieve (niet naïeve) en opbouwende ingesteldheid ten aanzien van de maatschappelijke maakbaarheid is een collectieve en individuele plicht (only positivism creates value). Een nuchtere benadering staat tegenover het ontwijken van de problemen.

Het *Europese verval* is niet onvermijdelijk. In Europa moeten zowel de politici als de bevolking er zich bewust van worden dat een aangepast institutionele systeem, een effectief beleid en een bewuste individuele houding nodig zijn om dit verval, dat reeds is ingezet, te keren. Hier is een voluntaristische houding nodig, individueel en collectief. Voluntarisme, in de zin van weten hoe het herstel moet worden gerealiseerd en er naar handelen. Er is een groot verschil tussen een wilskrachtig en een autoritair bestuur.

Welk *maatschappijdoel* op langere termijn? Een ideale maatschappij zal nooit worden bereikt. Wel kan een streven van Europa naar een maatschappij die zo veel mogelijk in de federale richting gaat. 'Verkeerde' ontwikkelingen moeten worden vermeden.

'Vaak lopen mensen eerst tegen de muur en staan er dan pas de leiders op. *De situatie maakt vaak de leiders*. Laat ons hopen dat het niet zover komt', zegt Paul Bulcke, CEO Nestlé. (De Tijd - 27/01/2012)

Welke belangrijke maatschappelijke uitdagingen voor Europa zijn er?

1.1.1 Groei en welvaart in de EU en/of eurozone

Belangrijke vraag: Hoe kan bij beperkte groei (lager dan vroeger) in de EU en/of in de eurozone, welvaart en een hoge tewerkstelling worden behouden?

1.1.1.1 Duurzame en slimme groei

- velen delen de overtuiging dat we uit de crisis kunnen groeien; we zullen nochtans een *ander soort groei* moeten ontwikkelen (Geert Noels, CEO Econopolis); groei moet grondig veranderen, een vertraagde groei dus, maar een die duurzaam en solidair is (Sigmar Gabriel, vz SPD - 25/03/2012);
- in de toekomst komt er opnieuw groei, maar niet zoals in het verleden, want die was opgeblazen door schulden (Geert Noels); het (huidige, nvdr) economische model is teveel afhankelijk van krediet (Marc De Vos, prof. UGent en directeur denktank Itinera); door lage rente profiteerden we van structureel goedkope kredieten en leefden we een tijd boven onze stand (Peter de Keyzer - hoofd-econoom BNPPF);
- sociale voorzieningen kunnen niet (duurzaam, nvdr) gebouwd worden op een groei die niet houdbaar is (Geert Noels);
- volgens J. Barroso, vz Europese Commissie, is het Europese *sociale model* niet dood, maar moet het worden hervormd opdat het competitief zou worden en kan bijdragen tot het doel van de duurzame groei (20/03/2012);
- welke groei, zonder groei van de schuldenlast? (want schulden zijn belastingen op de toekomst), vraagt Paul Huybrechts, vz VFB, zich af (19/05/2012);
- de *digitale revolutie* laat ook een kleinschalige werkwijze toe, o.m. naar het individu en de KMO's; de digitale revolutie kan heel wat tewerkstelling scheppen;
- besparen en (vertraagde, nvdr) groei kunnen wel samengaan; een verstandig aangepakte begrotingssanering kan zelfs heilzaam zijn voor de economische groei (Stefaan Michielsen - De Tijd - 21/01/2012);
- de *creatieve industrie* kan eveneens heel wat inventieve personen tewerkstellen;
- de crisis kan een louterend effect hebben; uiteindelijk kunnen we hier een betere economie en samenleving aan overhouden (Willem De Bock - BNPPF);
- wat hebben we echt nodig, in welke mate, om zo de strategische bezuinigingen door te voeren? vraagt Paul Buysse, vz rvb Bekaert, zich af;
- naast de schuldafbouw is het even belangrijk om de *draagkracht van de economie* op te drijven (méér werkenden, nvdr) (Peter De Keyzer, hoofdeconoom BNPPF); etnische diversiteit o.m. biedt echt potentieel voor de arbeidsmarkt (Marc De Vos);
- beleven we nu reeds een *post-industriële revolutie*? houden het economisch beleid en de economische modellen er reeds rekening mee? (Roland Legrand - De Tijd)

1.1.1.2 Nieuwe economische prioriteiten

- niet de symptomen bestrijden, wel een *nieuw economisch model* ontwikkelen waarin volgende elementen worden gecombineerd: vrije markt, concurrentievermogen, ecologie, excellentie, ethiek en rechtvaardigheid, optimalisatie van het hergebruik van grondstoffen en afvalstoffen (cf. de blauwe economie van Gunther Pauli, bezieler van de Zeri-stichting) en een pro-actief beleid van tewerkstelling (een economisch systeem is niet rechtvaardig en efficiënt dat zoveel armen en

- werklozen telt, stelt Geert Noels);
- economische groei alleen is onvoldoende om de verschillende crises te overwinnen (is toch één van de voorwaarden daartoe); groei moet groener, slimmer en transnationaal worden gecoördineerd (alle beleidsdomeinen samen);
- er is een méér *arbeidsintensieve groei* nodig om de sociale cohesie niet te verliezen; tewerkstelling in een 'less is more' economie kan enkel met een veel grotere lokale economie, waarbij niet alles moet worden geïndustrialiseerd (Geert Noels);
- *consumptiepatronen* wijzigen (eindigheid van fossiele energie en grondstoffen);
- *productiepatronen* aanpassen (voorbij de groene economie);
- *exportbevordering* naar de enorme nieuwe middelklasse in de groeilanden, hoewel duidelijk is dat dit niet de enige remedie is;
- *herlokalisatie* van de industrie in Europa (door een juiste context mogelijk gemaakt);
- *energie-efficiëntie* zowel voor fossiele als hernieuwbare energie;
- onderwijs, onderzoek en ontwikkeling en het beter vermarkten van hun resultaten, *technologische vooruitgang*, menselijk kapitaal en het geheel van de wetenschap, zijn kernvoorwaarden van economische groei;
- de creatie van Europese clusters of *competentiepolen*;
- een betere onderlinge samenwerking in Europa, met effectieve nieuwe politieke, economische en financiële *instrumenten en objectieven*, via een economische en federale regering voor Europa;
- de economische dimensie opnemen in een nieuw concept van Europees extern beleid;
- stimuleringsmaatregelen om de economie op korte termijn vooruit te helpen kunnen maar effect hebben als ze gepaard gaan met een realistisch vooruitzicht op *structurele hervormingen* op middellange en op lange termijn (Paul Goldschmidt);
- om de *ecologische balans* even dwingend te maken als de economische balans moet de fiscaliteit worden hervormd door (minder lasten op arbeid, nvdr, en) o.m. hogere CO2-taks en bankentaks; ook produceren waar er geconsumeerd wordt en wonen waar men werkt, zijn enkele ideeën (Jean Matouk - Libération - 30/7/2010);
- niet méér, maar wel *andere belastingen*. (Koen Schoors, prof. UGent - 24/02/2012)

1.1.2 Harmonische samenleving

Belangrijke vraag: Kan harmonie en veiligheid worden gerealiseerd zonder een stevige Europese democratische sokkel?

1.1.2.1 Kenmerken van harmonie

- *gedeelde normen* en waardebewustzijn in Europa;
- zelfvertrouwen en zelfrespect gedeeld door zoveel mogelijk Europeanen;
- vertrouwen in de beleidsvoerders en de sociaal-economische actoren.

1.1.2.2 Weg naar die harmonie

- *ondersteuning* van normen en waarden door onderwijs, media, instellingen, politici;
- *individuele acceptatie* van waarden en normen; deel zijn van Europa;
- acceptatie van het *algemeen belang* (hoger dan het lokale niveau);
- herdefiniëring van de begrippen *geluk, rechtvaardigheid en welzijn*;
- ontwikkeling van een *nieuw samenlevingsmodel*, met plaats voor een multiculturele en multiraciale samenleving.

1.1.3 Deugdelijk bestuur

'Nationale soevereiniteit opgeven is geen probleem,
op voorwaarde dat het Europa van morgen democratischer is'
Vincent Van Quickenborne, federaal minister

Belangrijke vraag: Wanneer is openbaar bestuur deugdelijk en optimaal? In een open en democratisch politiek systeem voor Europa?

1.1.3.1 Huidige omstandigheden

- de communautaire methode steunt op een dubbelslachtige architectuur, die de nationale belangen probeert te verzoenen met het supranationale algemeen belang;
- *intergouvernementele besluitvorming* legitimeert zich zeer slecht;
- de Europese besluitvorming is *onvoldoende pro-actief* en handelt enkel onder dwang van de omstandigheden, met tot gevolg *too little too late*;
- crises blijven aanslepen zolang er geen verstrekkende maatregelen komen;
- *onopgeloste crises* kosten hoe langer hoe meer geld en welvaart;
- het is de taak van de hoogste politieke instanties (evenals van de media, nvdr) om de *onafwendbare hervormingen* (op Europees niveau, nvdr) aan de bevolking uit te leggen, opdat deze hervormingen zo rechtvaardig mogelijk worden ervaren, wetend dat bij mislukking de gevolgen nog veel erger zouden zijn, stelt Paul Goldschmidt;
- de aanslepende crises, gevolg van de politieke besluiteloosheid, plaatsen Europa voor een *kantelmoment* (ingezet in juli 2011); ofwel komen er snel duurzame oplossingen (zonder losse einden) ofwel zal het verval van Europa versnellen;
- een *collectief van de uitvoerende macht*, zoals waargenomen door de Europese Raad, staat tegenover een capabele en federale Europese executieve;
- de natie-staten sluiten voornamelijk '*verticale*' verdragen, namelijk domein per domein; 'horizontale' integrerende verdragen worden vermeden.

1.1.3.2 Voorwaarden van deugdelijk bestuur

- Europese governance moet steunen op degelijke *coördinatiestructuren*, op heldere beslissingsprocedures en vooral op vertrouwen tussen politieke leiders (De Tijd - O. de Groote - 24/06/2012);
- alle beleidsniveaus moeten in staat zijn om de *snel veranderende omgeving* te begrijpen en er efficiënt op te kunnen inspelen;
- alle bestuursniveaus moeten democratisch werken en *volledig gelegitimeerd* zijn; daarom is het dwingend om er voor te zorgen dat het afstaan van soevereiniteit gekoppeld wordt aan strikte democratische controle (Jean Vanempten - De Tijd);
- alle bestuursniveaus moeten een *méér gecoördineerd en gefocust* beleid voeren;
- *versterkte rol* van de parlementen, samen met de scheiding van de machten;
- *intelligente overlegmethodes* ontwikkelen; probleem-eigenaar zijn niet enkel de politieke partijen, maar ook de belangenorganisaties; raadpleging voor politisering;
- *daadkracht van de overheid* versterken door een pro-actief optreden;
- *beleidsprioriteiten* in de verschillende beleidsniveaus en domeinen afstemmen;
- aanvaarden dat er nog iets anders is dan alleen een representatieve democratie; namelijk door *complementaire inspraakstructuren* en inspraakcultuur;
- *administratieve technocratie* loskoppelen van de politieke partijen;
- omkering van de *politieke machtsverhoudingen* tussen de elite, als onrechtmatige

machthebbers, en de gewone mens, als enige soevereine bron van rechtmatige macht, stelt Bart Van Coppenolle, oprichter Right Brain. (De Tijd - 22/02/2012)

1.1.3.3 Principes

- afvlakking van *verticale structuren*;
- bevorderen van *horizontale samenwerking*;
- *inclusieve beleidsdomeinen* dank zij gedeelde objectieven;
- simultaan doorvoeren van horizontale en verticale hervormingen; (horizontaal: deelsystemen integreren; verticaal: meerlagen besturing);
- *complementariteit* als gevolg van interdependentie (maar niet enkel economisch);
- complementariteit gaat samen met discipline en solidariteit, gedeelde verantwoordelijkheid en verantwoording;
- *meerwaarde* van de voorstellen en de proportionaliteit van de beslissingen;
- preventie, aangevuld door *noodzakelijke en pro-actieve* actie;
- behoud van de *autonomie van deelstaten/regio's*, zolang niet strijdig met gemeenschappelijke beslissingen/richtsnoeren van het hogere bestuursniveau;
- *subsidiariteit* niet beperkt tot de relatie tussen het nationale en het Europese niveau;
- beleid niet enkel onderwerpen aan macro-economische richtsnoeren, maar ook aan *maatschappelijke doelstellingen*;
- toekennen van *budgettaire middelen* aan het niveau met de *beste besteding*; een gebundeld beleid op Europees niveau, bijvoorbeeld in ontwikkelingssamenwerking, laat toe aanzienlijke besparingen te realiseren;
- het Europese niveau moet *eigen middelen* krijgen (niet langer dotaties van de nationale regeringen) om de eigen uitgaven te dekken; nu leiden tegenstrijdige belangen tot suboptimalisatie op Europees niveau;
- wie zomaar geld krijgt, spendeert het niet zuinig (I. Van de Clout, hoofdeconoom denktank Itinera); eigen besteding betekent verantwoordelijkheid.

1.1.4 Vergrijzing

Belangrijke vraag: Hoe kan de derde en vierde leeftijd zijn welvaart en welzijn behouden, zonder een hypotheek te leggen op de welvaart van de jongere generaties?

- Duurzame ontwikkelingen:
 - uitlooploopbanen;
 - langere actieve loopbaan (wettelijk en/of vrijwillig);
 - gezonde hogere en actieve leeftijd;
 - langer verblijven in een vertrouwde leefomgeving.
- Pensioenproblematiek:
 - bescherming van de waarde van de gespaarde kapitalen;
 - aanmoediging van het sparen voor de tweede en derde pensioenpijler;
 - verplichte aanleg van wettelijke pensioenreserves door de overheid (eerste pijler);
 - responsabiliseren van de overheden voor hun pensioenbeleid;
 - bevorderen van beperkt vergoed vrijwilligerswerk in de welzijnssector.
- Gezondheidszorgproblematiek:
 - bewaking van de stijgende kost van de gezondheidszorg;
 - mentaliteitswijziging inzake gezonde voeding en levenswijze.

1.1.5 Multiculturele en multiraciale maatschappij

Belangrijke vraag: In welke mate mag en kan migratie het karakter van de onthaal-maatschappij beïnvloeden?

- Bevolkingsmix voor de toekomst?
 - bevolkingspiramide nu en in de toekomst;
 - actieve beroepsbevolking ten minste op peil houden.
- Doel van het migratiebeleid?
 - doel van een Europees migratiebeleid?
 - selectief migratiebeleid? hogere beroepskwalificaties voor de migranten?
- Moeten migranten de Europese waarden en normen accepteren (brengplicht)?
 - open maatschappij of in zichzelf gekeerde bevolkingsgroepen?
 - gedeelde waarden en normen of conflicterende waarden en normen?

1.1.6 Globalisering

Belangrijke vraag: In welke mate mag de globalisering het economisch weefsel van de EU en/of eurozone beschadigen of vernietigen?

1.1.6.1 Huidige toestand

- een multipolaire wereld, bestaande uit grote regionale blokken, die eerder onderling concurreren dan samenwerken, met een zeer beperkt wereldbestuur/samenwerking tot gevolg (o.m. in G20, WHO en VN);
- gevolgen op termijn van de terugloop van de Europese industrie en diensten? (sedert 2008 gingen er 6 miljoen jobs verloren in de EU);
- 'rechten' van groei landen en ontwikkelingslanden? wat met corruptie en slecht lokaal bestuur?
- de wereldeconomie wordt hoe langer hoe meer virtueel, mobiel en digitaal, waarin de band tussen kapitaal en arbeid wordt verbroken;
- er is geen duidelijk onderscheid meer tussen binnenlands en buitenlands beleid. (De Tijd - Chris Patten, rector van de Universiteit van Oxford - 7/03/2009)

1.1.6.2 Europese reactie?

- nood aan een *nieuw socio-ecologisch ontwikkelingsmodel* voor de wereld;
- welke *morele plichten* hebben de westerse landen/EU?
- *wereldhandel* op basis van reciprociteit (de allermest zwakste landen uitgezonderd)? mogen alle groei landen nog een onder-ontwikkelingsstatus invoeren?
- *wereldbestuur* via capabele instellingen; hoe effectief moet een wereldregering zijn?
- hoe ver mag of moet de wereldwijde herverdeling van de welvaart gaan?
- wat is beter ontwikkelingssteun of handel? mensen- en/of sociale rechten?
- afspraken i.z. klimaatwijziging: collectieve verantwoordelijkheid i.z. milieu, diversiteit, habitat, ruimtelijke ordening;
- herinvoering grootschalige teelt door de kleine boeren in ontwikkelingslanden van

- verschillende voedingsgewassen voor intern gebruik, in de plaats van monocultuur voor de export;
- bevolkingsproblematiek?
 - geboortebeleid? gezondheidsbeleid?
 - onderwijs/vorming voor vrouwen.

1.1.6.3 Welk groeimodel voor de groei- en ontwikkelingslanden?

- hoe de vraag naar extra voeding, energie en grondstoffen voldoen?
- hoe de prijs voor voeding, energie en grondstoffen redelijk houden?
- beter toegang tot westerse markten eerder dan ontwikkelingshulp?
- bijbrengen en laten toepassen van de principes van deugdelijk bestuur.

1.1.7 De concentratie van de behoeften

Belangrijke vraag: Hoe de concentratie van armoede en het probleem van de falende mobiliteit in en rond de grote Europese steden aanpakken?

- Armoede aanpakken met concrete doelstellingen.
- Instroom van nieuwe armen stoppen.
- Instroom van nieuwe armen uit de Europese Unie aanpakken.
- Mobiliteit ook Europees aanpakken (ontradende maatregelen en slimme infrastructuur).

1.2 Verwachte maatschappelijke ontwikkelingen

‘Er gaapt nog steeds een immense kloof tussen wat we willen,
wat we nodig hebben en wat we kunnen’

Bart Haecq - De Tijd - 12/05/2012

‘De wereld lijkt ten prooi aan een verlies van stabiliteit,
aan te veel rigiditeit en aan stuurloosheid’

Louis Verbeke, vz Vlerick LGMS

1.2.1 Collectieve sfeer

Belangrijke vragen: Welke ontwikkelingen kunnen het algemeen belang in Europa schaden? Hoe kan het algemeen belang op de verschillende beleidsniveaus in Europa met elkaar in overeenstemming worden gebracht?

1.2.1.1 Welke bedreigende ontwikkelingen?

- Gevaar voor *overregulering* en *oneigenlijke overheidssteun*:
 - als reactie op economische en financiële ‘overdrijvingen’ na deregulering;
 - de overheid stelt zich borg voor economische ‘onzekerheden’ in maatschappij.
- Gevaar voor een *verminderde verantwoordelijkheid* van de overheid:
 - de nationale politici tonen een groeiend onvermogen om te beslissen, waardoor de elite zich isoleert en de feitelijke macht over het overheidsapparaat grijpt;

- de representatieve democratie holt haar legitimiteit verder uit door:
 - verstrengelde belangen onder de politieke partijen;
 - partij-invloed en onevenredige macht van de partijvoorzitters;
 - vasthouden aan een kortetermijnvisie en bekrompen nationaal perspectief.
- Gevaar voor versterking *collectief egoïsme* (protectionisme, nationalisme):
 - door de gelijkschakeling van nationale en lokale economische belangen;
 - door de opvatting dat de verschillende crises en onzekerheden enkel met nationale oplossingen kunnen worden bestreden.
- Gevaar voor nationalisme, dat een artificiële - *ééndimensie* - *identiteit* creëert om mensen te binden. (Guy Verhofstadt - De Tijd - 17/07/2010)
- De schadelijke gevolgen voor de *post-nationale mens*, die gedreven wordt door prestatiedrang, eenzaam zoekend naar zin, relationeel instabiel en steeds op zoek naar het ultieme is. (Dirk De wachter, psychiater - 04/2012)
- Gevaar voor een context waarin grote '*zingevende verhalen*' verbannen zijn (idem).
- *Gevaar voor één overblijvend verhaal*: consumeren om te genieten, consumeren om jezelf te bewijzen, consumeren om geaccepteerd te worden. (idem)
- Gevaar voor *verbrokkeling van de samenleving*. (idem)
- Gevaar dat diegenen, die *in naam van de efficiëntie* worden afgestoten, vaak terecht komen in de hulpverlening (en afhankelijkheid, nvdr). (idem)
- 'Politici gebruiken Europa als kapstok om veranderingen door te voeren. Dat roept altijd angst op. Degenen die baat hebben bij de veranderingen, zullen niet reageren. De anderen des te meer', zegt Jean-Luc Dehaene.

1.2.1.2 Welke remedies?

- Herdefiniëring van de *rol van de overheid*.
- *Herinvoeren van het onderricht* in Europese waarden en normen.
- Augustin de Romanet gelooft in de capaciteit van de politieke klasse om de toekomst van het land (ook van Europa, nvdr) opnieuw aan te pakken. Op voorwaarde echter dat ze zich niet beperken tot de eisen van nu, maar zich ook inzetten om de toekomst van de komende generaties voor te bereiden. (Le Figaro - 15/04/2012)
- Herstel van zelfvertrouwen en zelfrespect dank zij een beloftevol *gemeenschappelijk Europees project*.
- Herstel van het *vertrouwen in de toekomst* dank zij structurele hervormingen en zichtbare resultaten.

1.2.2 Individuele sfeer

Belangrijke vraag: Hoe zal het individu reageren op de nieuwe maatschappelijke context?

1.2.2.1 Welke negatieve ontwikkelingen?

- Gevaar voor de *beperking van individuele vrijheden* (sterke pendelbeweging na ondoordachte deregulering of toenemende terreurdreiging).
- *Ontzuiling* kan politieke instabiliteit in de hand werken.
- Gevaar voor individuele *voorkeur voor een autoritair gedachtengoed*, na fasen van ontmoediging in het systeem, in de politiek en in een persoonlijk toekomstperspectief.
- Gevaar voor het *vasthouden wat we hebben* (conservatisme).
- Snellere *desinformatie* (via media en sociale netwerken).
- Er is een totale *verschuiving naar individualisering, differentiëring en snelle informatie*. Mensen gaan totaal anders om met gezag. Dat heeft onvermijdelijk effect op de maatschappij. Ook de parlementaire democratische representatie zal veranderingen ondergaan. Die individualisering kan ook de emancipatie van de burger worden genoemd. Die burger bekijkt alles vanuit zijn invalshoek, zijn belang. Solidariteit vind je alleen nog terug in sterk emotionele kantelmomenten, zegt Jean-Luc Dehaene.

1.2.2.2 Wat wenst het individu? (vooral in een post-moderne grootstedelijke samenleving)

- Geeft blijk van *méér mondigheid*, mogelijk gemaakt door sociale netwerken, waar zowel personen, politieke instanties, organisaties en bedrijven in het oog kunnen worden gehouden.
- Wenst *méér inspraak* op alle bestuursniveaus (vooral op de laagste niveaus).
- Verwacht steeds *méér overheid* om de onzekerheden van het leven te dekken.
- Een vernieuwde democratie moet *méér erkenning* brengen en *méér zelfrespect* geven.
- Wenst een *doelmatiger overheidsoptreden* en een *betere besteding* van de belastingen.
- Wenst *méér legitimering* door *directe democratie* (o.m. door volksraadplegingen).
- Wenst *méér tijd* voor de combinatie van werk en gezin, wenst *méér tijd* om voor anderen iets te kunnen betekenen, wenst *méér samenleven*. (Dirk De Wachter - psychiater)
- Wenst een oplossing voor de paradox van de efficiëntie in een maatschappij: hoe kunnen mensen, die minder efficiënt in de wereld staan, toch een *betekenisvolle plaats* krijgen in de maatschappij? (idem)
- Een *digitaal Europa* kan een sleutelfactor worden, die de Europese burger 'empowert', bedrijven doet groeien, en ons helpt een open, innovatieve, veilige en duurzame zich vernieuwende maatschappij te bouwen. (F.Quesado, dg IKSP - New Europe - 2/06/2012)

1.3 Welk maatschappijmodel voor Europa?

UEF gaat allereerst een dialoog aan met de maatschappij over haar behoefte aan een duurzaam beheer van de natuurlijke en menselijke rijkdom

‘La compétition qui stimule, la coopération qui renforce et la solidarité qui unit’
Triptiek van Jacques Delors

Belangrijke vragen: In welk soort wereld willen we leven? Welk model beantwoordt best aan de noden van de toekomst?

Een nieuw maatschappijmodel moet voorbij de schijn van de dag gaan. *Geen kortetermijn* denken meer. Taboes moeten kunnen sneuvelen.

Het project van de Europese federalisten moet een *concreet project* worden, los van elke nostalgische utopie.

De vraag hoe Europa functioneert volstaat niet meer. De *diepere zin* van het Europese project moet worden uitgelegd. De bevolking moet dit project begrijpen en accepteren als een geldig alternatief voor het achterhaalde stato-nationalisme.

De Europese gedachte zal maar vooruitgang boeken met *eenvoudige gedachten*.

In hun zoektocht naar een Europa dat *oplossingen brengt* moeten de Europese federalisten vechten voor een politiek Europa dat coherent en democratisch is, zegt Michele Ciavarini Azzi, vz UEF.be.

Het project voor Europa moet *ambitieuw* zijn. Hierbij gaat het niet enkel om een democratisch en federaal Europa, ook de materiële en immateriële belangen van de bevolking zijn een deel van dit project. Wat heeft de bevolking te winnen bij dit project?

Hoe zal een Europese samenleving *welzijn* definiëren? De doelstelling van een maatschappijmodel is niet enkel om welvaart en jobs te creëren, maar ook om welzijn en geluk mogelijk te maken.

Het formuleren van een Europees model is een *stapsgewijs proces*. Er mee starten als voorontwerp is wel urgent. De wereld verandert zeer snel.

Drie domeinen moeten worden aangepast: anders leven, anders ondernemen, anders besturen. Het laatste moet het kader aanreiken om de vorige twee mogelijk te maken.

De UEF moet het debat voeden omtrent het doel van de *opeenvolgende stappen* naar méér Europa. Het moet een *open debat* worden. ‘Het ontbreken van een visie zorgt ervoor dat men bij elke hervorming botst op de limieten van de vorige’ (vrij naar Wim Aerts). Er moet een inclusieve visie komen. ‘Er is geen ontkomen aan hervormingen in Europa’, stelt Herman Van Rompuy. (11/10/2011)

1.3.1 Context van het maatschappijmodel?

‘De afwezigheid van academici, in de talrijke debatten die de Europese beleidsvoerders verontrusten, is te betreuren’
Anand Menon, prof. UBirmingham

- De invoering van een nieuw maatschappijmodel is de resultante van een *langzaam proces*, waarvan de sturing niet voorspelbaar is.
- Een coherent maatschappijmodel vraagt ook om een *voluntaristisch masterplan*.
- Hervormingen kunnen worden aanvaard door de bevolking, als de *noodzaak* ervan voor de hand ligt en tevens wordt *aangetoond*.
- Hervormingen moeten inspelen op het *belang van de bevolking* en de *gemeenschap*.
- Noodzaak dient verbonden te worden aan *overleven* en het *behoud van welvaart*.

1.3.2 Welk maatschappijproject voor de Europese federalisten?

‘De vermeende Europese identiteit ligt niet in een vervlogen verleden, het ligt veeleer in een open toekomst waarvoor we met ons allen verantwoordelijkheid dragen’
Seppe Segers

- Een post-nationaal Europa, waar niet langer natie-staten maar *mensen belangrijk* zijn (Guy Verhofstadt - De Tijd - 17/07/2010).
- Wanneer komt iets tot bloei? Bij een *botsing* (ontmoeting, nvdr) van culturen en ideeën. (idem)
- Economie gaat niet alleen om productiviteit en koopkracht, maar ook over de *kwaliteit van het leven*.

Hoofdstuk 2

2.0 Welk politiek model voor Europa?

‘Een van de zaken die de Europese federalisten altijd moeten doen, is de juiste vragen stellen’

Belangrijke vraag: Welk wereldbeeld biedt de beste kansen op welvaart en welzijn voor iedereen?’

2.1 Huidige toestand

- Europa (de EU, nvdr) draagt de democratie hoog in het vaandel, maar kan de *politieke*

basisrechten niet afdwingen. (De Tijd - 20/01/2012)

- De crises nemen zulke proporties aan dat Europa de *democratische principes* aan de kant schuift in een poging om de brand te blussen, zegt prof. Hendrik Vos.
- Recente ontwikkelingen tonen dat de EU de facto reeds een *institutionele tweesporenbenadering* volgt. Zullen beide stromingen elkaar opnieuw ontmoeten? De aandacht ligt vooral op de eurozone (beste potentieel voor samenwerking en integratie).
- Een *feitelijke nauwe samenwerking* tussen de vz Europese Raad met de vz Europese Commissie bracht recent wel enkele positieve partiële resultaten, maar faalt op het vlak van de legitimatie, door de uitsluiting van het Europees Parlement bij het formuleren en goedkeuren van wettelijke initiatieven. Die feitelijke samenwerking, op zich positief, is te afhankelijk van persoonlijke verhoudingen of inzichten.
- De uitvoering van een aantal bepalingen van het Verdrag van Lissabon stuit bij de nationale regeringsleiders nog op hevig verzet, o.m. inzake de controle/inspraak/medezeggenschap van het Europees Parlement.
- Recente wettelijke initiatieven, vooral binnen de eurozone, ontstonden nadat de vorige als ontoereikend werden verworpen door de financiële (wereld) actoren (te veel losse eindjes). De tijd die hiermee verloren gaat kost de eurozone geld, invloed en aanzien.
- De lopende hervormingen binnen de EU en/of de eurozone zullen binnenkort op de limieten stoten van het hetgeen de grondwet in de lidstaten toelaat inzake afstand van soevereiniteit. Deze grondwetsherzieningen kunnen voor een doorbraak zorgen. Deze herzieningen kunnen 7 à 10 jaar vergen. Heeft Europa die tijd nog?
- Misschien ging sinds juli 2011 de weg open naar een politieke unie voor de eurozone. Ofwel zullen verschillende tussenstadia nodig zijn ofwel treedt er een versnelling op van het hervormingsproces. De weg naar een politieke unie is lang. Mogelijk zullen een aantal leden de eurozone verlaten, omdat deelneming te moeilijk of te duur wordt.
- Grote onzekerheid heerst over de finaliteit welke de leiders van de eurozone nastreven. Het is waarschijnlijker dat zij een pre-federaal systeem nastreven eerder dan een consequent federaal systeem. Geen enkele regeringsleider wil zich hierover uitspreken.
- De eurozone *trekt voorlopig zowel aan, als dat ze afstoot*. Systeemgebreken of niet ingeloste verwachtingen ontmoedigen nu lidstaten of kandidaten.
- De ontkoppeling van een monetaire en economische unie van een politieke unie is een constructiefout waarvan de *schadelijke gevolgen* nu worden betaald.
- De euro is in zijn huidige vorm *niet leefbaar*, stelt Geert Noels. De toevoeging van een groeipact aan de monetaire unie betekent geenszins dat een politieke unie kan worden vermeden. Zonder politieke unie is er geen degelijke rechtsbasis voor een duurzame monetaire en economische unie. Een nieuw Europees verdrag, met overdracht van soevereiniteit, moet dit bezegelen.
- De landen van de eurozone moeten eerst hun *politieke doelstellingen overeenkomen* en dan hun gemeenschappelijke Europese instellingen op orde brengen. Pas dan brengen

macro-economische maatregelen soelaas. Een andere volgorde is problematisch.

- De botsing van tegengestelde fundamentele opvattingen (binnen de EU-27) veroorzaakt quasi *immobilisme* (handhaving nationale soevereiniteit t.o. gedeelde soevereiniteit). Dat immobilisme onder de 27 kan worden omzeild door in een kleinere groep akkoorden te sluiten in het kader van de versterkte samenwerking. Deze stap is echter geen garantie voor communautaire afspraken.
- *Gedeelde soevereiniteit*, zodra toegepast binnen de eurozone, moet kunnen aantonen dat de eurozone economisch beter scoort dan de niet eurozone-leden (door conceptuele gebreken was dat tot heden nog niet mogelijk).
- *Deelsystemen*, die ofwel communautair ofwel intergouvernementeel opgevat werden, staan naast elkaar. Zij vormen een hybride geheel dat slecht geïntegreerd is of slecht gestuurd kan worden, laat staan resulteren in een coherent beleid.
- De grenzen van het *Europese hybride institutionele systeem* zullen het *einde van de naoorlogse welvaartsperiode* van Europa inluiden.
- 'De Europawens van de bevolking wordt afgezwakt omdat *niemand* (te weinig politici en opinievormers, nvdr) *zin geeft* aan de Europese constructie van nu', stelt prof. em. Gérard Bossuat.
- 'De Europese solidariteit, de kern van het communautaire systeem, loopt terug omdat de instellingen niet in staat zijn om het Europees *belang op lange termijn* te definiëren. (id)
- Een verloren generatie (vooral jongeren) is slecht voor heel Europa. Ze kosten 'ons' veel geld, maar als we niets doen, nog veel meer. (Isabelle Albers - De Tijd - 3/04/2012)

2.2 Hoe besturen?

'La démocratie s'incarne dans les personnalités'
Sylvie Goulard, vz Mouvement européen France (2010)

Belangrijke vraag: Hoe verandert de globalisering de organisatie en de filosofie van het overheidsbeleid in Europa?

- Besturen betekent *kiezen*. Keuzes zijn per definitie subjectief, hoewel ze in de ogen van de beslisser wellicht logisch en objectief lijken voort te vloeien uit het gezond verstand. (Luc Aben, hoofdeconoom van van Lanschot - 2012)
- Een goed beleid bestaat uit *verschillende dimensies*. Afhankelijk van de omstandigheden pikt men uit verschillende theoretische inzichten een aangepaste mix van maatregelen; kortom een pragmatische aanpak. (idem)
- Paradigma's voor de 'nieuwste tijden' zullen niet meer exclusief uit één (economische, nvdr) school komen. (idem)
- De analyse van het economisch beleid heeft meestal te weinig oog voor politiek.

- De *overheid speelt een belangrijke rol* bij het creëren van een geschikt kader. Dit met het oog op het groeipotentieel op lange termijn.
- Er is nood aan een nieuw perspectief. De Europese instellingen en de nationale regeringen moeten zich *ten dienste stellen* van het Europese project. Niet omgekeerd. Zo niet kan de integratiedynamiek nooit op gang worden getrokken. (Michele Ciavarini Azzi - vz UEF-be)
- De toekomst start met een *nieuw samenwerkingsmodel* tussen de verschillende actoren (stakeholders).
- *Belangrijke vragen* voor economisch beleid:
 - kan zoveel mogelijk welvaart nog voor zoveel mogelijk mensen?
 - welk mensbeeld?
 - is de aanbod- of de vraagzijde het uitgangspunt?
- Een *Europese 'new deal'* zou er als volgt kunnen uitzien:
 - een eurozone met een *adequaate economisch bestuur*, waardoor sterke en zwakkere economieën kunnen cohabiteren; zonder economisch bestuur valt de eurozone uiteen; dat economisch bestuur is er niet enkel voor de goede tijden, maar ook voor de moeilijke periodes;
 - een eurozone waarin nationale soevereiniteit wordt afgestaan en *collectieve verantwoordelijkheid* ontstaat, en die resulteert in een gedeelde soevereiniteit op Europees niveau;
 - de nood aan structurele hervormingen moet worden vertaald in een *aanzienlijke versterking* van de bevoegdheden en democratisering van de Europese instellingen;
 - een *tweesporenbeleid* betekent betere toekomstperspectieven voor een dynamische eurozone, terwijl de andere lidstaten blijven steken in een onvoltooide interne markt;
 - een doelstelling, die *welzijn en economische welvaart samenbrengt* in één economisch en industrieel beleid dat politiek, sociaal en ecologisch duurzaam is (Paul Frix, UEF.be, en Eric Van den Abeele, ambtenaar Europese Commissie - 31/03/2009);
 - een *Europees economisch stimuleringsbeleid*, met als kern een federalisme van het onontbeerlijke, waarin doelmatigheid en coherentie worden gewaarborgd (idem);
 - een verhoging van de *Europese begroting* tot 5% van het bbp, teneinde het hefboomeffect van de gemeenschappelijke beleidstussenkomsten doelmatig aan te wenden (idem);
 - een *evenwicht tussen koopkrachtbehoud en job bescherming* (Alexander De Croo en Philippe De Backer, partijvoorzitter Open VLD en LEP - 21/04/2012);
 - *correctiemechanismen* die de gevolgen van asymmetrische groei kunnen opvangen in een hechte monetaire en economische unie;
 - *solidariteitsmechanismen* nadat er afdwingbare plichten, controles en sancties werden ingevoerd;
 - een economische besturing, via een *Europese executieve*, die capabel is, maar die hiervoor rekenschap geeft aan het Europees Parlement en de Raad van ministers;
 - een adequaat bestuur voor de eurozone betekent niets minder dan de *volledige hertekening van de organisatie* (en een nieuwe verdeling van de bevoegdheden, nvdr) van de Europese Unie (Le Figaro - Alexandre Adler - 5/11/2011);
 - de *verschillende crises*, die Europa teisteren, dwingen Europa (de eurozone in het bijzonder, nvdr) een politieke unie op poten te zetten waarvoor het nog niet klaar is

(J. Vanempten - De Tijd - 21/01/12);

- de keuze is volgens Vincent Van Quickenborne (federaal minister) simpel: ofwel vervallen we terug in 27 soevereine staten, die we vroeger waren, ofwel *voltooien we de Europese integratie* (binnen de eurozone, nvdr).

- Enkel wanneer Europa zijn *krachten bundelt* in het extern beleid, door o.m. met één stem te spreken, kan het zijn gemeenschappelijke belangen in een geglobaliseerde wereld effectief verdedigen.
- Het gaat niet alleen om een inkomen. Het gaat ook om *geluk, respect en eigenwaarde*. Men (sommigen, nvdr) vindt(en) dat economen daar niet moeten naar kijken. Ze moeten dat wel, zegt Geert Noels.
- In zware economische tijden is er *vechtlust* nodig. Een sterk Europees zelfbewustzijn kan daarbij gehaald worden uit de Europese identiteit. Europeanen moeten leren leven en werken met het gevoel dat Europa (of de eurozone, nvdr) de moeite waard is om voor op te komen (Vincent Van Quickenborne).
- De 21ste eeuw vraagt *méér horizontaal bestuur* in aanvulling en/of vervanging van de stato-nationale verticale structuren en een gecentraliseerd bestuur.

2.3 Welke verbeteringen aan het democratisch systeem?

‘We moeten op zoek gaan naar een breed gedragen grandioze visie’

Luc Van Hecke en Paul Huybrechts, econoom en publicist

2.3.1 Primaire noden

‘Het draagvlak voor het Europese project wordt van onderuit uitgehoud
als de bevolking geen uitzicht krijgt op een betere toekomst’

Bart Beirlant - De Standaard - 7/05/2012

- Een *politiek leiderschap* (niet langer exclusief de Europese Raad) dat de politieke wil heeft om Europa richting te geven en de bakens te verzetten.
- Een samenleving en een politiek systeem, die in staat zijn *strategisch te denken* en te handelen, met een strategie die op de realiteit is geënt.
- Het politieke systeem in Europa moet *uitgaan van wat nodig is*, en niet langer van wat de nationale soevereiniteit beperkt.
- Het politieke discours moet de waarheid durven te zeggen en een *volwassen dialoog* aangaan met de bevolking (prof. Dessertine, UParijsX).
- *Welke beslissingen* behoren tot de verantwoordelijkheid van het individu en welke laten we aan de democratie over, vraagt Philippe De Backer (lid Europees Parlement) zich af.
- *Geen vrijheid zonder overheid*; vrijheid moet opnieuw worden gekoppeld aan verantwoordelijkheid, stelt Alexander De Croo, partijvoorzitter.

- Bouwen aan een nieuw *Europees burgerschap*, met vier kenmerken:
 - lid van een nieuwe maatschappij,
 - nieuwe inhoud van Europees burgerschap,
 - tot stand gebracht door de individuen (niet door de staten),
 - door méér directe raadpleging en minder via tussenpersonen.
- Toepassing van *subsidiariteit* (niet enkel op Europees niveau).
- *Versterking van de legitimatie* van de democratische beslissingen; de welvaartsstaat is het beste model dat het (Europese, ndvr) democratie-model kan doen evolueren naar een méér vitale democratie, stelt Jonathan Holslag, onderzoeker VUB.
- Het actief nastreven van *sociale cohesie*; rechtvaardigheid heeft te maken met de waarden die Europeanen belangrijk achten en hoe die waarden worden gerangschikt.
- Een overheid die *dichter bij de bevolking* staat (toegankelijk en transparant).
- Een *Europese identiteit* is geen handicap, wel iets waar we trots op kunnen zijn en waar we energie kunnen uit halen, stelt Vincent Van Quickenborne.
- Geen echt *sociaal beleid* is mogelijk zonder aanpassing van het economische beleid en zonder dat er een evenwichtig democratisch systeem is (Europese federatie).
- De *Europese samenleving* moet een hoger peil van nabijheid, participatie en vertrouwen in mekaar en in de samenleving bevorderen.
- Een Europese federatie moet steunen op een constitutioneel verdrag.
- 'Ons *contract met de toekomst* wordt gedragen door waarden zoals vrijheid, sociale rechtvaardigheid en ontwikkeling. Daarom moet een inhoudelijk vernieuwde democratie een individuele en collectieve noodzaak worden voor alle effectieve wereldburgers, stelt F.J. Quesado, dg van IKSP. (New Europe - april 2012)
- Méér dan ooit moeten we ons inzetten voor een *sterke burgerdemocratie*, waar de bevolking weet wie ze is en een sterke band heeft met de waarden van vrijheid, sociale rechtvaardigheid en ontwikkeling. De uitoefening van de individuele participatie is een kernbijdrage tot de heruitvinding van de gemeenschap, stelt F.J. Quesado.

2.3.2 Afgeleide noden

‘De EU heeft nood aan vertrouwen, toekomstperspectief
en uitzicht op een betere wereld,
en een plan voor de volgende eeuw’

- De eurozone moet in staat zijn om het *gemeenschappelijk belang* te beschermen, zelfs al is de eurozone niet direct bevoegd (bijvoorbeeld inzake onderwijs en volksgezondheid).
- Minder maar *betere wetgeving*; uitdovende wetgeving, met bevestiging na 5 jaar.

- *Méér controle* op de uitvoering (buiten Europees Parlement, ombudsman, Rekenhof of Olaf).
- *Na consultatie/inspraak* ook publieke motivering van (belangrijke) Europese beslissingen.
- Onderwijs, media en politici die de Europese waarden en normen *opnieuw propageren*.

2.3.3 Europees federalistische voorstellen voor de eurozone

‘De politici moeten hun burgers maar eens uitleggen
waar ze de euro over vijf of tien jaar zien’
Mario Draghi, ECB-voorzitter (7/06/2012)

Deze voorstellen zijn een eind- of tussendoel, dat in stappen wordt gerealiseerd. De tussenstappen worden hier niet gedetailleerd.

- Een of meerdere *politiek-economische masterplannen* formuleren, in stappen te realiseren, die blijf geven van een langetermijnvisie.
- *Legitimatie van het systeem* door het Europese Parlement in alle aangelegenheden medebeslissing te verlenen en tevens de nationale parlementen te betrekken bij soevereiniteitsoverdracht, begroting en Europese regelgeving. Die raadpleging betekent nog geen medebeslissing.
- Een volledig bevoegde *Europese executieve*, die als enige wetgevende initiatieven formuleert en uitvoerende beslissingen neemt en die verantwoording aflegt aan de wetgevende kamers.
- De *Europese Raad* wordt een Europese Senaat, die meebeslist en enkel nog grote krachtlijnen aanbeveelt, maar geen wetgevende initiatieven meer neemt. Geen fusie van Commissie en Raad, want dat schaadt de scheiding der machten in de eurozone.
- Het *Europese Hof van Justitie* is bevoegd in alle Europese aangelegenheden.
- Invoering van een *hiërarchie van de normen en wetten*.
- Een *volwassen dialoog* opstarten met de publieke opinie in de eurozone.
- Een supranationale invulling geven aan het Europees *extern en veiligheidsbeleid*.
- De eurozone gebruikt de Europese instellingen, maar alleen met en voor eigen leden.

Deze lijst met doelstellingen is totaal ongeschikt om er actie rond te voeren. Uit talloze opties moet worden gekozen teneinde een specifiek en coherent project te vormen.

Voorlopige conclusies

- Voorgaande algemene *beschouwingen* geven *enkel een richting* aan. Ze suggereren een aantal *studie- en overlegdomeinen*, die nieuwe inzichten moeten genereren.
- Uit deze beschouwingen kan een *Europees federalistisch verhaal* worden afgeleid, waarin ook het (eigen) belang van de bevolking wordt geduid.
- Deze beschouwingen houden best rekening met een *stappenplan* en de specifieke redeneringen die overeenstemmen met de ontwikkelingsfasen van het Europese project.

Nota bene

- Dit nummer 46 in de Reeks 'Welk Europa?' vult het document 'Raising the Profile of UEF' aan. Zij vormen *één geheel* en hebben dezelfde uitgangspunten. Een Engelse versie van nummer 46 is beschikbaar. Zie website ESIC: onder ESIC Publicaties: www.europadebat.be (c).
- 'Rasing the profile of UEF' is min of meer een samenvatting van de zes publicaties (nrs 41 t/m 46) in de reeks Welk Europa (c) .
- De behandelde zes thema's zijn:
 - nr 41: 'De Europese federalisten geconfronteerd met zichzelf' (c), gaat dieper in op de verbetering van de werkmethodes van de Europese federalisten; (2010)
 - nr 42: 'De Europese federalisten confronteren Europa met hun project' (c), een drie stappen scenario dat rekening houdt met de externe context; (2010)
 - nr 43: 'Hoe kunnen de Europese federalisten hun project ontwikkelen?' (c), ontwikkelt het drie stappen scenario vanuit een operationeel standpunt; (2011)
 - nr 44: 'Welk Europees federalisme?' (c), confronteert een aantal standpunten inzake het type van federalisme dat Europa kan nodig hebben; (2011)
 - nr 45: 'Voorstellen om het Europese project te doen vorderen' (c), een bloemlezing uit geformuleerde voorstellen; (2012)
 - nr 46: 'Welk maatschappijmodel leidt tot welk politiek project voor Europa? (c), een verkenning van de relatie tussen beide concepten. (2012)